

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на здравеопазването

Регионална здравна инспекция – Монтана

ГОДИШЕН АНАЛИЗ

НА ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКОТО СЪСТОЯНИЕ В ОБЛАСТ МОНТАНА

2016

1. Здравно-демографска характеристика на областта

1.1. Численост на населението

Населението в област Монтана към 31.12.2016г. е **134 669** души, което представлява 1,9% от населението на страната. Населението спрямо предходната 2015 г. е намаляло с **2 519** или с **1,8%**. В градовете е съсредоточена по-голяма част от населението – **63.7 %** спрямо **36.3 %** в селата. В общия брой на населението преобладават жените – **51.0 %** спрямо мъжете - **49.0%**.

Населението по общини бележи трайна тенденция към намаление, като в сравнение с 2015 г. най-голямо е намалението в община Г. Дамяново – 3.0 %, следват община Медковец – 2,5 %, община Лом – 2,3 %, а най-малко в общините Монтана и Берковица – 1,5 %.

През 2016 г. продължава процесът на остаряване на населението, особено в селата, които се обезлюдяват. Относителният дял на лицата на възраст до 15 години е 14.4%, а този на население то над 65-годишна възраст непрекъснато нараства и сега е 25.8%. Очертава се трайна тенденция към намаляване делът на населението в трудоспособна възраст за сметка на увеличаване на процента на възрастното население.

В региона Монтана се задълбочава демографското застаряване на населението, като 26% от населението е на възраст 65+, като в някои селски общини почти 50% от хората са над 65 годишна възраст (Г. Дамяново /44%/, Чипровци /39%/ и Якимово /39%/).

Население на област Монтана за тригодишен период

Години	Население в областта общо	мъже	Отн. дял	жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2014	139 350	68 347	49.0	71 003	51.0	89 572	64.3	49 778	35.7
2015	137 188	67 227	49.0	69 961	51.0	87 012	63.4	50 176	36.7
2016	134 669	65 899	48.9	68 770	51.1	85 751	63.7	48 918	36.3

2016	Население в областта общо	мъже	Отн. дял	жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
Област Монтана	134669	65899	48.9	68770	51.1	85751	63.7	48918	36.3
Берковица	16951	8256	48.7	8695	51.3	12360	72.9	4591	27.1
Бойчиновци	8475	4233	49.9	4242	50.1	1323	15.6	7152	84.4
Брусарци	4531	2250	49.7	2281	50.3	1012	22.3	3519	77.7
Вълчедръм	8834	4330	49.0	4504	51.0	3238	36.7	5596	63.3
Вършец	7486	3635	48.6	3851	51.4	5816	77.7	1670	22.3
Г.Дамяново	2372	1199	50.5	1173	49.5	-	-	2372	100.0
Лом	25568	12352	48.3	13216	51.7	20508	80.2	5060	19.8
Медковец	3731	1845	49.5	1886	50.5	-	-	3731	100.0
Монтана	49267	24110	48.9	25157	51.1	39838	80.9	9429	19.1
Чипровци	3353	1667	49.7	1686	50.3	1656	49.4	1697	50.6
Якимово	4101	2022	49.3	2079	50.7	-	-	4101	100.0

Население към 31.12.2016 г. по възраст

(брой)

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
Област Монтана	134669	65899	68770	85751	48918
0	1089	563	526	708	381
1 - 4	4678	2464	2214	3088	1590
5 - 9	6174	3172	3002	4233	1941
10 - 14	6137	3130	3007	4072	2065
15 - 19	6346	3292	3054	4277	2069
20 - 24	5969	3091	2878	3875	2094
25 - 29	6647	3548	3099	4447	2200
30 - 34	7209	3837	3372	5139	2070
35 - 39	7983	4255	3728	5633	2350
40 - 44	9339	4854	4485	6578	2761
45 - 49	9696	5052	4644	6831	2865
50 - 54	8987	4648	4339	6207	2780
55 - 59	9500	4849	4651	6522	2978
60 - 64	10174	4982	5192	6544	3630
65 - 69	11123	5029	6094	6309	4814
70 - 74	8782	3647	5135	4572	4210
75 - 79	6528	2453	4075	3060	3468
80 - 84	5128	1912	3216	2288	2840
85 - 89	2335	837	1498	1014	1321
90 - 94	743	250	493	313	430
95 - 99	100	33	67	41	59
100 +	2	1	1	-	2

Изводи:

Прогресивно намаляване на населението.

Големи разлики в структурата по възраст между градско и селско население.

Застаряването на населението поражда редица здравни, социални и икономически проблеми.

Увеличените потребности от здравни грижи и социално подпомагане водят до увеличаване на разходите в тези сфери и необходимост от по-големи ресурси.

1.2. Раждаемост

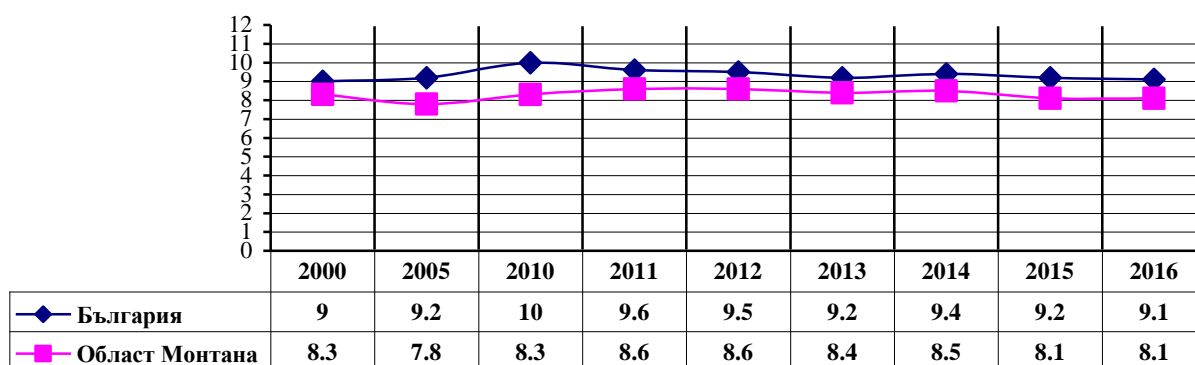
През **2016 г.** в област Монтана са регистрирани **1 113** родени деца, като от тях **1 106 са живородени**, което формира раждаемост **8.1 ‰**.

В градовете и селата в област Монтана за **2016 г.** живородените са съответно **716** и **390** деца. Коефициентът на раждаемост е **8.3 ‰** в градовете и **7,9 ‰** в селата. Средните стойности за страната са по-високи **9,3‰** в градовете и **8,5‰** в селата.

Раждаемост в област Монтана и страната/на 1000/ по градове и села

Раждаемост, ‰	2015 г.		2016	
	<i>В градовете</i>	<i>В селата</i>	<i>В градовете</i>	<i>В селата</i>
Област Монтана	8,1	8,1	8,3	7,9
РБългария	9,4	8,5	9,3	8,5

Раждаемост в област Монтана и страната на 1000

Изводи:

Коефициентът на раждаемост за **2016 г.** остава по-нисък от средния за страната **8.1 ‰** за област Монтана спрямо **9.1 ‰** за РБългария.

По-висока раждаемост за **област Монтана** в градовете **8.3 ‰**, за **2016 г.** и по-ниска за селата **/7,9‰ /**, в сравнение с предходната година **/за 2015г. раждаемостта в селата и градовете е 8,1 ‰/**. Върху раждаемостта съществено влияние оказват недостатъчната материална и жилищна осигуреност на семействата, снижаването на жизнения стандарт, високото ниво на безработица сред младите възрастови групи.

1.3 Обща смъртност

Високото ниво на общата смъртност в област Монтана се задържа и през **2016 г.** броят на умрелите е **2896 души**. Коефициентът на обща смъртност е – **21,3 ‰**.

Общата смъртност се запазва устойчиво висока и над средната за страната.

- За Област Монтана: **2015 – 21.3‰; 2016 - 21,3‰**
- За РБългария: **2015 – 15.3‰; 2016 - 15,1‰**

Смъртността в селата е значително по-висока, което се обуславя донякъде от възрастовата структура на живеещите в селата. За област Монтана през **2016** в градовете са умрели **1370 – 15.9 ‰**, РБ – **12.9 ‰**, а в селата **1 526 - 30.8 ‰**, РБ – **21,1 ‰**. Запазва се тенденцията смъртността да бъде по-висока при мъжете **/23,2‰/** отколкото при жените **/19,5‰/** и в селата **/30,8‰/** отколкото в градовете **/15,9‰**. Средните стойности за страната са по-ниски **12,9‰** в градовете, **21,1‰** в селата, **16,2‰** мъже и **14,0‰** жени.

Най-висок е коефициентът на обща смъртност в общините Георги Дамяново **/37,8 ‰/**, Брусарци **/28,4‰/** и Чипровци **/27,8‰/**, а най-ниска е смъртността в общините Монтана - **15,6 ‰** и Вършец **20,5 ‰**.

Все още проблем в демографското развитие на страната продължава да е високо поддържаното ниво на смъртност сред населението.

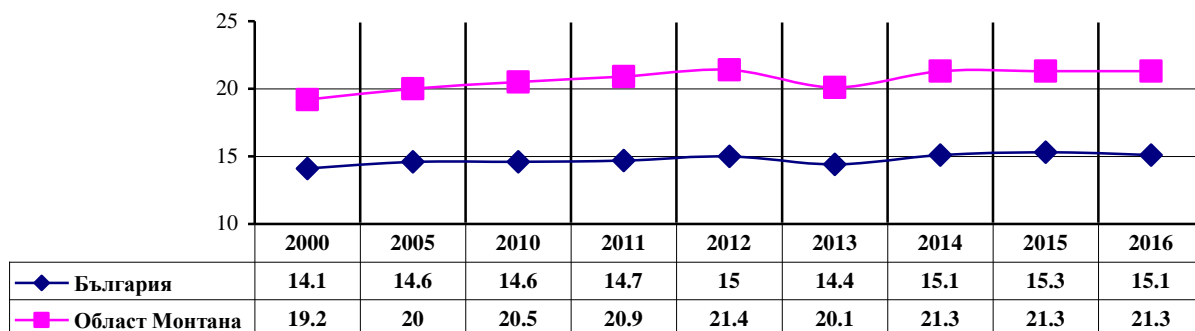
Като основни причини за нарастване на общата смъртност в област Монтана през последните години могат да се посочат:

- ❖ задълбочаващо се застаряване на населението с нарастване на дела на старшите групи с по-висока повъзrastова смъртност;
- ❖ неблагоприятни промени в повъзrastовата смъртност, изразяващи се в нарастване на смъртността в активната възраст от социално значими заболявания, особено сред мъжете;
- ❖ рискови фактори, свързани с начина на живот на населението – тютюнопушене, нерационално хранене, обездвиженост, стрес и др.;
- ❖ социално икономически и екологични фактори на средата.

Обща смъртност по местоживеене и пол

Смъртност, ‰	2016г.			
	В градовете	В селата	Мъже	Жени
Област Монтана	15,9	30,8	23,2	19,5
РБългария	12,9	21,1	16,2	14,0

Обща смъртност в област Монтана и страната на 1000

Умирания по възраст, местоживеене и пол за 2016 г.

Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Монтана	2896	1542	1354	1370	772	598	1526	770	756
0	14	11	3	10	7	3	4	4	-
1 - 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 - 9	2	-	2	2	-	2	-	-	-
10 - 14	1	1	-	1	1	-	-	-	-
15 - 19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 - 24	7	5	2	5	4	1	2	1	1
25 - 29	7	5	2	3	3	-	4	2	2
30 - 34	13	9	4	8	6	2	5	3	2
35 - 39	20	15	5	15	11	4	5	4	1
40 - 44	34	19	15	18	11	7	16	8	8
45 - 49	37	28	9	25	20	5	12	8	4
50 - 54	85	67	18	56	44	12	29	23	6
55 - 59	153	112	41	89	63	26	64	49	15
60 - 64	219	149	70	142	96	46	77	53	24
65 - 69	284	195	89	147	107	40	137	88	49
70 - 74	318	197	121	154	99	55	164	98	66
75 - 79	455	207	248	184	88	96	271	119	152
80 - 84	551	244	307	227	96	131	324	148	176
85 +	696	278	418	284	116	168	412	162	250

Структура на обща смъртност по причини

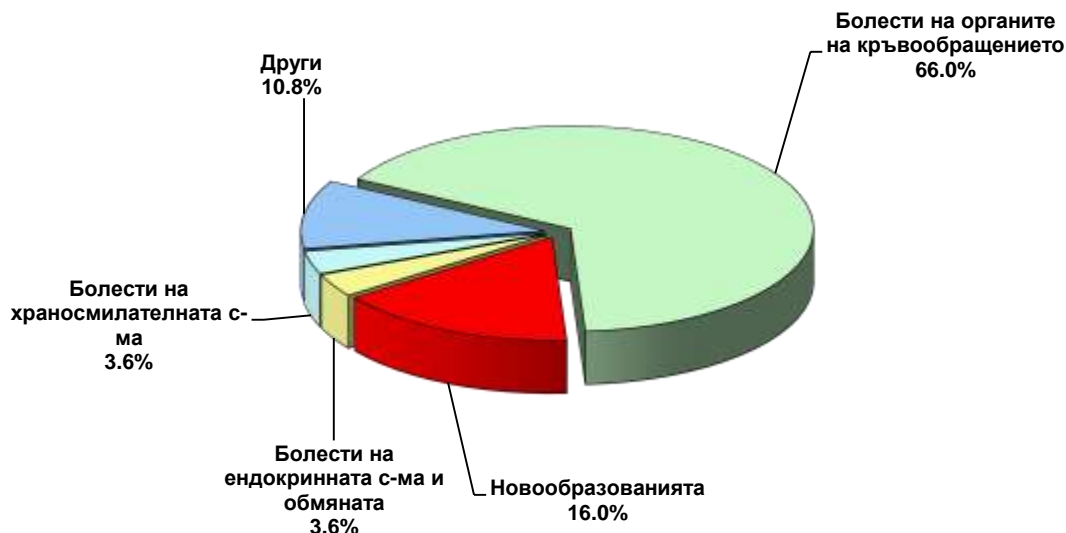
№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2016г.			2015г.		
		Брой	на 100000 от населението	Относителен дял %	Брой	на 100000 от населението	Относителен дял %
	ОБЩО I – XIX клас	2896	2130.5	100,0	2988	2127.1	100,0
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	11	8.1	0.3	16	11.4	0.5
II	Новообразувания	464	341.4	16	435	309.7	14.6
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	4	2.9	0.1	5	3.6	0.2
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	105	77.2	3.6	54	38.4	1.8
V	Психични и поведенчески разстройства		-	-	4	2.8	0.1
VI	Болести на нервната система	19	1.4	0.7	20	14.2	0.7-
VII	Болести на окото и придатъците му	-	-	-	-	-	-
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	-	-	-	-	-	-
IX	Болести на органите на кръвообращението	1911	1405.9	66	2074	1476.4	69.4
X	Болести на дихателната система	60	44.1	2.1	37	26.3	1.2
XI	Болести на храносмилателната система	104	76.5	3.6	114	81.2	3.8
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	1	0.7	0	1	0.7	0.0
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	-	-	-	2	1.4	0.1
XIV	Болести на пикочо-половата система	57	41,9	2,0	45	32.0	1.5
XV	Бременност, раждане и послеродов период		-		-	-	
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	5	3.7	0.2	4	2.8	0.1
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	5	3.7	0.2	2	1.4	0.1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	85	62.5	2.9	95	67.6	3.2
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	65	47.8	2.2	80	57.0	2.7

Структура на общата смъртност по причини:

Основна причина за умираанията през **2016** г. са болестите на органите на кръвообращението, чиито интензитет е 1405.9 на 100 000 или 66.0 % отн. дял. Същите показатели за страната за 2016 г. са съответно 988,5 на 100 000 или 65.5 %. На второ място по причини за умираания за област Монтана са новообразуванията, чиито интензитет е 341.4 на 100 000 или 16.0%, следвани от болести на ендокринната с-ма и обмяната на веществата /3.6%/ и храносмилателната система – 3.6%. На тези 4 класа болести се дължат 89.2 % от всички смъртни случаи.

Съответно за РБългария на второ място по причини за умираания са новообразуванията чиито интензитет е 242.6 на 100 000 или 16.1 %, следвани от болести на дихателната система е 62.1 на 100 000 или 4.1 %; болести на храносмилателната система 55.2 на 100 000 или 3.7 %.

Обща смъртност по причини за умирация в област Монтана
2016 г.

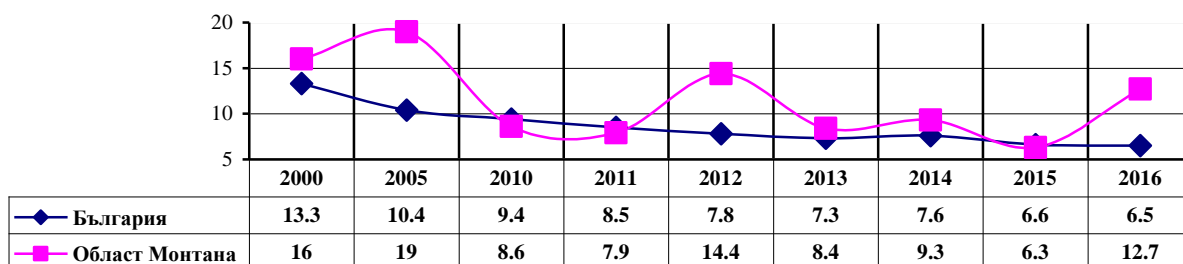
1.4 Детска смъртност

Нивото на детската смъртност е тясно свързано не само със здравеопазването, а и със степента на социално-икономическото развитие и съответния статус на населението. Започналото плавно снижение на детската смъртност от **9.4‰** през 2009г., **8,6‰** -2010г. и **7.9‰** – 2011г. и значително увеличение през **2012 – 14.4 ‰**, през **2015г.** този показател достига **6,3 ‰** и през **2016г.** е със стойност **12,7‰**.

През **2016 г.** в област Монтана са починали 14 деца до 1-годишна възраст, което прави **12.7 ‰** от живородените. В сравнение предходната **2015 г.** когато детската смъртност е **6,3 ‰**, този показател за **2016** се е увеличил с **6,4‰**.

Детската смъртност в градовете за област Монтана е **14,0‰** /за РБ **5,8‰**/, а в селата за област Монтана е **10,3‰**, за РБ – **8,5‰**

Детска смъртност в област Монтана и страната на 1000 живородени деца

Детска смъртност (умрели деца до 1 г. възраст) в област Монтана

година	Общо		В градовете		В селата	
	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени
2016 г.	14	12,7	10	14,0	4	10,3
2015 г.	7	6,3	2	2,8	5	12,3
2014 г.	11	9.3	7	8.8	4	10.3

Перинатална, неонатална и постнеонатална детска смъртност в област Монтана и страната

Година	Перинатална ¹ ДС	РБ	Неонатална ДС	РБ	Постнеонатална ² ДС	РБ
2016 г.	10,8		8,1		4,6	
2015 г.	16.8		4.5		1.8	
2014 г.	14.2	10.4	4.2	4,2	5.1	3,2
2013 г.	9,2	10,3	5,0	4,2	3,4	3,1

¹На 1 000 родени деца

²На 1 000 живородени, без умрелите до 28-ден

Детска смъртност по причини

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2016г.			2015г.		
		Брой	на 1000 живо родени	Относи телен дял (%)	Брой	на 1000 живо родени	Относи телен дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	14	12,7	100	7	6.3	100.0
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	1	0,9	7,1			
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	-	-	-	1	0.9	14.3
VI	Болести на нервната система	1	0,9	7,1			
IX	Болести на органите на кръвообращението	1	0,9	7,1			
X	Болести на дихателната система	1	0,9	7,1	1	0.9	14.3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	5	4,5	35,7	2	1.8	28.6
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	4	3,6	28,6	3	2.7	42.8
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1	0,9	7,1			

Структура на детската смъртност по причини

Основни причини за умираанията на децата под 1 годишна възраст през 2016 г са:

- Някои състояния, възникващи през перинаталния период – **35,7 %** от всички умрели деца до 1 г.;
- Вродени аномалии – **28,6 %** от всички умрели деца до 1 г.

Изводи:

Причините за детската смъртност са както от медицински така и от немедицински характер: на първо място пропуски на семейни лекари и лекари специалисти при провеждане на женска и детска консултация и недостатъчната координация между отделните звена в системата за майчино и детско здравеопазване. Към втората група причини се отнася ниският социален статус на населението, най-вече в селските и етнически райони, незадоволителната здравна култура и начина на живот, които определят високия риск на отделните групи.

За намаляване на детската смъртност особено внимание трябва да се обърне на:

- Извънболничната АГ помощ с оглед намаляване на недоносеността, вродените аномалии, наследствени болести;
- Добра медицинска практика в педиатрията;
- Осигуряване условия за здравословен начин на живот на децата.

1.5. Естествен прираст

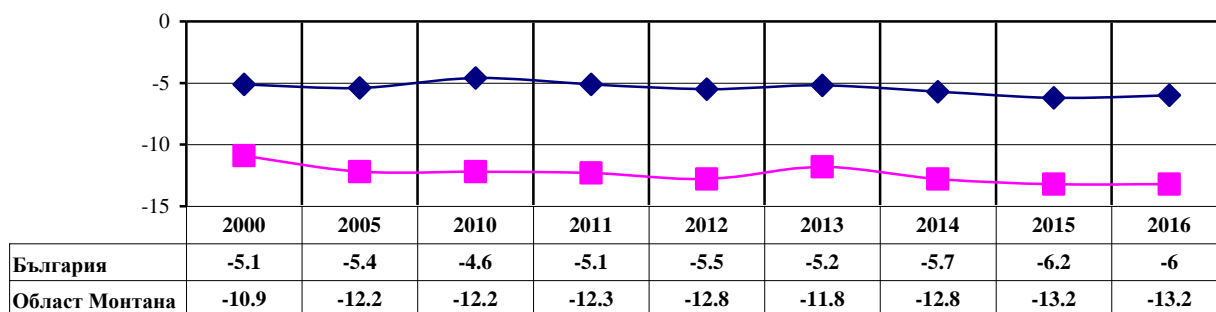
Прогресивно намаляващото население в страната, намаляване броя на ражданията и увеличаване на смъртните случаи оказват влияние върху показателя естествен прираст.

От 1990 година естественият прираст в страната е с отрицателен знак, т.е. намалява, тъй като броят на умиращите е значително по-голям от броя на ражданията.

Демографският проблем е особено актуален за област Монтана.

Отрицателният естествен прираст за **2016 г.** е **-13.2 ‰** и се запазва както и за 2015г. **-13,2‰**, **2014 г. -12.8 ‰**. Тези стойности както винаги са значително над средните за страната **2016г. -6,0‰**, **2015 г. -6.2**; **2014 г. -5.7**.

Стойността му налага за поредна година извода за задълбочаваща се демографска криза в региона, която е най-изразена в селата (ниска раждаемост и висока обща смъртност). Отрицателният естествен прираст е най-силно изразен в общините – Г. Дамяново - **-34,0 ‰**, Брусарци **-21,0‰** и Чипровци **-23,1‰**. Най-малко изразен е в община Монтана **-7,7‰**, Вършец **-9,5‰** и Берковица **-14,7‰**.

Живородени, умрели и коефициент на раждаемост и смъртност за 2016 г.

Общини	Живородени	Умрели	Естествен прираст	Раждаемост	Обща смъртност	Естествен прираст
	Брой			На 1000 от населението		
Общо	1106	2896	-1790	8.1	21.3	-13.2
Берковица	145	396	-251	8.5	23.2	-14.7
Бойчиновци	81	228	-147	9.5	26.6	-17.2
Брусарци	34	130	-96	7.4	28.4	-21.0
Вълчедръм	91	231	-140	10.2	25.9	-15.7
Вършец	83	155	-72	11.0	20.5	-9.5
Георги Дамяново	9	91	-82	3.7	37.8	-34.0
Лом	173	581	-408	6.7	22.5	-15.8
Медковец	37	104	-67	9.8	27.5	-17.7
Монтана	396	776	-380	8.0	15.6	-7.7
Чипровци	16	94	-78	4.7	27.8	-23.1
Якимово	41	110	-69	9.9	26.6	-16.7

Изводи и основни демографски проблеми, които имат пряко отношение към системата на здравеопазване и потребностите от здравни услуги са:

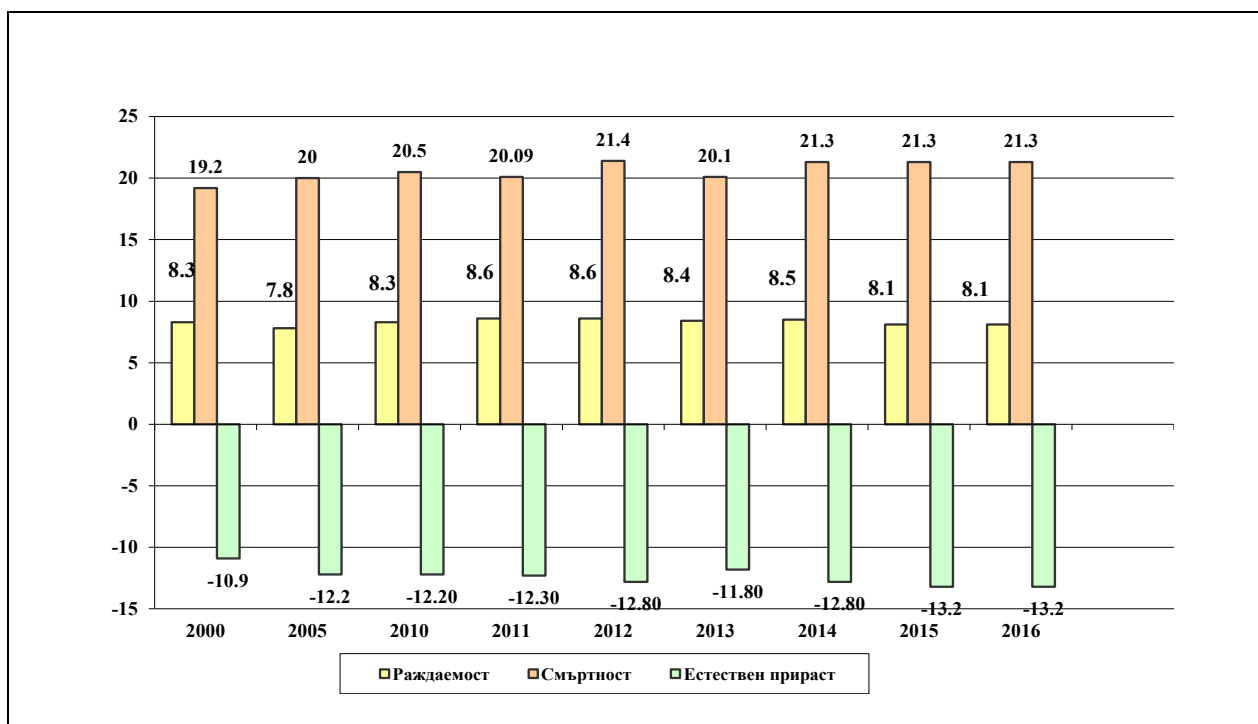
Раждаемост, смъртност, средна продължителност на живота са основните демографски показатели, използвани като измерител на общественото здраве.

Област Монтана се характеризира с особено тежък демографски статус:

- Прогресивно намаляващо и застаряващо население;
- Относително висока обща смъртност;
- Отрицателен естествен прираст.

Всички показатели са значително над средните за страната.

Анализът на общата смъртност показва много висок дял на социално значимите заболявания, особено тези на органите на кръвообращението, отново над средните за страната.

1.6. Заболеваемост и болестност

Анализ на заболяемостта и болестността

Общата заболяемост/болестност/, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обращаемостта на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ, дава представа за честотата и структурата на заболяванията по повод на които населението търси здравна помощ.

Регистрирани заболявания /болестност/ - през 2016 г. регистрираните заболявания за област Монтана са общо **318 161**, което прави **2 340,6** на **1000** души население.

Новоткрити заболявания /заболеваемост/ – през 2016 г. новооткритите заболявания са 95 648, което представлява **703,7** на **1000**.

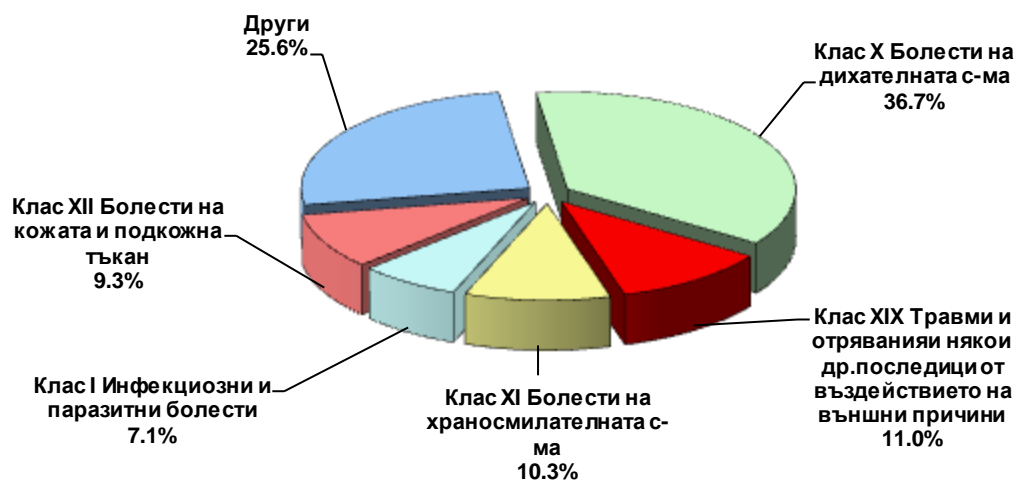
В структурата на заболяванията водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението – **25,2%** отн. дял, следвани от болести на дихателната система – **16,7 %** отн. дял, следвани от болести на пикочо-половата система – **7,8%** отн. дял, болести на окото и придатъците му- **7,7%** отн. дял.

Най-висок относителен дял от новоткритите заболявания имат болестите на дихателната с-ма – **16,8 %**, следвани от травми и отравяния – **13,3 %**, болести на пикочо-половата система – **10,5 %**.

Общо регистрираните заболявания при **децата до 17 години** за **2016 г.** за областта са **58 684** или **2 634,8** на **1000** души население до 17 години. В структура на регистрираната болестност водещо място заемат болестите на дихателната система – **49,9 %** отн. дял, следвани от болести на храносмилателната система – **8,8 %** отн. дял, някои инфекциозни и паразитни болести – **7,4 %** отн. дял, болести на кожата и подкожната тъкан – **6,7 %** отн. дял.

Новооткритите заболявания при **децата до 17 г.** регистрирани през **2016 г.** са **20 507** или **920,7** на **1000**. Най-често срещаните класове болести като новооткрити са аналогични с малки изключения на регистрираната болестност - болестите на дихателната система – **36,7 %** относителен дял, следвани от травми и отравяния -**11,0%** отн. дял, болести на храносмилателната система - **10,3%** отн. дял, болести на кожа и подкожна тъкан - **9,3%** отн. дял.

Заболеваемост /новооткрити случаи/ в област Монтана при децата до 17 години за 2016г.

Заболеваемост /новооткрити случаи/ в област Монтана над 18 години за 2016 г.

Заболеваемост /новооткрити случаи/ в област Монтана за 2016 г. /общо/

Болестност и заболяемост сред населението в област Монтана за 2016 на деца до 17 години

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	58684	2634,8	100,0	20507	920,7	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	4326	194,2	7,4	1466	65,8	7,1
II	Новообразувания	292	13,1	0,5	166	7,5	0,8
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	214	9,6	0,4	97	4,4	0,5
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	401	18,0	0,7	180	8,1	0,9
V	Психични и поведенчески разстройства	449	20,2	0,8	159	7,1	0,8
VI	Болести на нервната система	716	32,2	1,2	120	5,4	0,6
VII	Болести на окото и придатъците му	3620	162,5	6,2	1220	54,8	6,0
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	1647	74,0	2,8	631	28,3	3,1
IX	Болести на органите на кръвообращението	365	16,4	0,6	99	4,4	0,5
X	Болести на дихателната система	29443	1321,9	49,9	7530	338,1	36,7
XI	Болести на храносмилателната система	5139	230,7	8,8	2113	94,9	10,3
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	3923	176,1	6,7	1903	85,4	9,3
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	591	26,5	1,0	216	9,7	1,0
XIV	Болести на пикочо-половата система	2894	129,9	4,9	1352	60,7	6,6
XV	Бременност, раждане и послеродов период	27	1,2	0,1	17	0,8	0,1
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	126	5,7	0,2	23	1,0	0,1
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	397	17,8	0,7	97	4,4	0,5
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	1849	83,0	3,2	853	38,3	4,1
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2265	101,7	3,9	2265	101,7	11,0

Болестност и заболяемост сред населението в област Монтана за 2016 на лица над 18 години

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	259477	2283,0	100,0	75141	661,1	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	3518	31,0	1,4	1563	13,8	2,1
II	Новообразувания	7053	62,1	2,7	2621	23,1	3,5
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	1281	11,3	0,5	595	5,2	0,8

IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	18626	163,9	7,2	2212	19,5	2,9
V	Психични и поведенчески разстройства	4137	36,4	1,6	1013	8,9	1,4
VI	Болести на нервната система	16869	148,4	6,5	3953	34,8	5,3
VII	Болести на окото и придатъците му	20823	183,2	8,0	7221	63,5	9,6
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	9356	82,3	3,6	4105	36,1	5,5
IX	Болести на органите на кръвообращението	79641	700,7	0,7	9094	80,0	12,1
X	Болести на дихателната система	23604	207,7	9,1	8529	75,0	11,3
XI	Болести на храносмилателната система	13101	115,3	5,0	4369	38,4	5,8
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	7862	69,2	3,0	3828	33,7	5,1
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	16355	143,9	6,3	4278	37,6	5,7
XIV	Болести на пикочо-половата система	22085	194,3	8,5	8668	76,3	11,5
XV	Бременност, раждане и послеродов период	482	4,2	0,2	129	1,1	0,2
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	-	-	-	-	-	-
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	184	1,6	0,1	94	0,8	0,1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	3993	35,1	1,5	2362	20,8	3,1
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	10507	92,5	4,1	10507	92,5	14,0

Болестност и заболяемост сред населението в област Монтана 2016 /общо/

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	318161	2340,6	100,0	95648	703,7	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	7844	57,7	2,5	3029	22,3	3,2
II	Новообразувания	7345	54,0	2,3	2787	20,5	2,9
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	1495	11,0	0,5	692	5,1	0,7
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	19027	140,0	6,0	2392	17,6	2,5
V	Психични и поведенчески разстройства	4586	33,7	1,4	1172	8,6	1,2
VI	Болести на нервната система	17585	129,4	5,5	4073	30,0	4,3
VII	Болести на окото и придатъците му	24443	179,8	7,7	8441	62,1	8,8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	11003	81,0	3,5	4736	34,8	5,0
IX	Болести на органите на кръвообращението	80006	588,6	25,2	9193	67,6	9,6
X	Болести на дихателната система	53047	390,3	16,7	16059	118,1	16,8
XI	Болести на храносмилателната система	18240	134,2	5,7	482	47,7	6,8
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	11785	86,7	3,7	5731	42,2	6,0
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	16946	124,7	5,3	4494	33,1	4,7
XIV	Болести на пикочо-половата система	24979	183,8	7,8	10020	73,7	10,5
XV	Бременност, раждане и послеродов период	509	3,7	0,2	146	1,1	0,1

XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	126	0.9	0.0	6423	0.2	0.0
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	581	4.3	0.2	191	1.4	0.2
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	5842	43.0	1.8	3215	23.7	3.4
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	12772	94.0	4.0	12772	94.0	13.3

1.7. Хоспитализирана заболеваемост

В стационарите на болничните заведения всички хоспитализирани случаи /изписани + умрели/ в област Монтана през **2016 г.** са 44330 или 3 2612.6 на 10 000 души от населението. Хоспитализираните пациенти в сравнение с предходната година са повече с 257 бр. В структурата на хоспитализираните болни по класове болести отново водещо място през 2016 г. заемат болести на органите на кръвообращението – 8 386 случая, с относителен дял 19 %, следвани от болести на дихателната система – 4 736 случая с относителен дял 10.7%, следвани от болести на нервната система – 3 368 случая или 7.6 % относителен дял., болести на храносмилателната система – 2730 случая или 6.16% относителен дял. Доста висок е относителния дял на XXI клас - 19 %, това са фактори, влияещи върху здравното състояние на населението – 8403 случая.

При сравнителният анализ на хоспитализираната заболеваемост за 2014 г., 2015 г. и 2016 г. болестите на органите на кръвообращението, дихателната и нервната системи са с трайно висок относителен дял.

При хоспитализираните случаи при децата до 17 годишна възраст най-голям е относителния дял на болестите на дихателната система – 35.8 %, следвани от клас XXI, в който са отразени и живородените деца – 16.8 %, както и някои инфекциозни и паразитни заболявания – 12,6 %.

Сред лицата от 18 до 64 години най-голям е дялът на групата на болестите на органите на кръвообращението – 13.3%, следвани от болести на нервната система - 9.6 %, последваща е групата бременност, раждане и послеродов период – 9.3 %, относителният дял на хоспитализираните лица с психични и поведенчески разстройства е 5.83 % от 1190 хоспитализирани случая.

Водещи заболявания в структурата на хоспитализираните над 65 годишна възраст са болести на органите на кръвообращението – 24 %, дихателната система -7.24 %, пикочо-половата система – 5 % и нервната система – 4 %.

Хоспитализирана заболеваемост в Област Монтана за 2016 г.

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относи телен дял
	ОБЩО I - XXI клас	44330	32612.6	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	1866	1372.8	4.2
II	Новообразувания	496	364.9	1.1
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни	204	150.1	0.5
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	967	711.4	2.2
V	Психични и поведенчески разстройства	1358	999.1	3.1
VI	Болести на нервната система	3368	2477.8	7.6
VII	Болести на окото и придатъците му	585	430.4	1.3
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	657	483.3	1.5
IX	Болести на органите на кръвообращението	8386	6169.4	18.9
X	Болести на дихателната система	4736	3484.2	10.7
XI	Болести на храносмилателната система	2730	2008.4	6.2
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	919	676.1	2.1
XIII	Болести на костно-мускулната с-ма и на съединителната тъкан	999	734.9	2.3
XIV	Болести на пикочо-половата система	2765	2034.2	6.2

XV	Бременност, раждане и послеродов период	2047	1505.9	4.6
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	290	213.3	0.7
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	11	8.1	0.0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания	568	417.9	1.3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2975	2188.6	6.7
XXI	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението.	8403	6181.9	19.0

Хоспитализирана заболеваемост в Област Монтана за 2015 г.

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от нас.	Относи телен дял
	ОБЩО I - XIX клас	44073	3187.5	100.0
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	1759	127.2	4.0
II	Новообразувания	519	37.5	1.2
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни	158	11.4	0.4
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	1033	74.7	2.3
V	Психични и поведенчески разстройства	1390	100.5	3.2
VI	Болести на нервната система	2928	211.8	6.6
VII	Болести на окото и придатъците му	646	46.7	1.5
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	666	48.2	1.5
IX	Болести на органите на кръвообращението	7615	550.7	17.3
X	Болести на дихателната система	5021	363.1	11.4
XI	Болести на храносмилателната система	2534	183.3	5.7
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	853	61.7	1.9
XIII	Болести на костно-мускулната с-ма и на съединителната тъкан	1065	77.0	2.4
XIV	Болести на пикочо-половата система	2524	182.5	5.7
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1960	141.8	4.4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	244	17.6	0.6
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	16	1.2	0.0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания	664	48.0	1.5
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2542	183.8	5.8
XXI	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението.	9936	718.6	22.5

Хоспитализирана заболеваемост в Област Монтана за 2014 г.

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относи телен дял
	ОБЩО I - XXI клас	47083	3351.7	100.0
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	2134	151.9	4.5
II	Новообразувания	525	37.4	1.1
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни	207	14.7	0.5
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	1138	81.0	2.4
V	Психични и поведенчески разстройства	1378	98.1	2.9
VI	Болести на нервната система	3642	259.3	7.7
VII	Болести на окото и придатъците му	824	58.7	1.8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	1044	74.3	2.2
IX	Болести на органите на кръвообращението	7796	555.0	16.6
X	Болести на дихателната система	5723	407.4	12.2

XI	Болести на храносмилателната система	2752	195.9	5.8
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	932	66.3	2.0
XIII	Болести на костно-мускулната с-ма и на съединителната тъкан	1556	110.8	3.3
XIV	Болести на пикочо-половата система	2833	201.7	6.0
XV	Бременност, раждане и послеродов период	2100	149.5	4.5
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	232	16.5	0.5
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	13	0.9	0.0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания	749	53.3	1.6
XIX	Травми, отравяния и някои др. последици	2833	201.7	6.0
XXI	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението.	8672	617.3	18.4

Онкологични заболявания

През 2016 г. са регистрирани **5143** случая на онкологични заболявания, от които **442** ново открити. Отнесени към **100 000** души население тези показатели са: **3 783,6**, от тях новоткрити **325,2**

По нозология за област Монтана водещи са злокачествените новообразувания на: кости, съединителната тъкан, кожа и млечни жлези – **2011 /39,1%/** спрямо общо регистрираните, пикочополовата система – **1653 -32,1,0%**; храносмилателната система – **768 - 14,9%**. Задържа се висока болестност и заболяемост от онкологични заболявания.

Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания

	2016				2015			
	Всичко	в т.ч. ново открити	Всичко	в т.ч. ново открити	Всичко	в т.ч. ново открити	Всичко	в т.ч. ново открити
	Брой		На 100 000 от населението		Брой		На 100 000 от населението	
Общо	5143	442	3783.6	325.2	5070	468	3666.8	338.5
Устни, устна кухина и фаринкс	136	9	100.1	6.6	146	17	105.6	12.3
в т.ч. : устни	71	3	52.2	2.2	79	2	57.1	1.4
Храносмилателни органи и перитонеум	768	99	565.0	72.8	730	96	528.0	69.4
в т.ч. : стомах	80	16	58.9	11.8	64	8	46.3	5.8
дебело черво, ректум ректосигмоидна област и анус	584	57	429.6	41.9	573	71	414.4	51.3
Дихателна система	232	44	170.7	32.4	217	50	156.9	36.2
в.т.ч.: трахея, бронхи, бял дроб	154	41	113.3	30.2	137	44	99.1	31.8

Кости,съединителна тъкан, кожа и млечни жлези	2011	114	1479.4	83.9	2021	126	1461.6	91.1
в.т.ч.: меланом и други злокачествени новообразувания на кожата	1033	67	760.0	49.3	1042	50	753.6	36.2
женска гърда	913	43	1316.2 ⁽¹⁾	62.0 ⁽¹⁾	911	71	658.9 ⁽¹⁾	51.3 ⁽¹⁾
Пикочо-полови органи	1653	150	1216.1	110.4	1609	148	1163.7	107.0
в.т.ч. маточна шийка	365	32	526.2 ⁽¹⁾	46.1 ⁽¹⁾	353	24	255.3 ⁽¹⁾	17.4 ⁽¹⁾
тяло на матката	431	17	621.3 ⁽¹⁾	24.5 ⁽¹⁾	447	27	634.2 ⁽¹⁾	38.3 ⁽¹⁾
яйчник и други придатъци на матката	111	7	160.0 ⁽¹⁾	10.1 ⁽¹⁾	112	10	158.9 ⁽¹⁾	14.2 ⁽¹⁾
Простата	284	48	426.7 ⁽²⁾	72.1 ⁽²⁾	255	37	376.2 ⁽²⁾	54.6 ⁽²⁾
пикочен мехур	248	20	182.4	14.7	243	25	175.7	18.1
Други	343	26	252.3	19.1	347	31	251.0	22.4

¹⁾ На 100 000 жени

²⁾ На 100 000 мъже

Забележка: Данните са получени от КОЦ гр.Враца.

Инфекциозни заболявания, в т.ч. туберкулоза

За **2016 г.** са хоспитализирани – **1866** лица с инфекциозни и паразитни болести.

В сравнение с миналата година хоспитализираните с инфекциозни заболявания са се увеличили със 107 случая.

Сравнителен анализ на хоспитализациите от **2014 г. и 2015 г.,2016г.**

- **2016 г. -1866 – 13.7 ‰ или 4.2% отн. дял**
- **2015 г. – 1759– 12.7.‰ или 4,0 % отн. дял**
- **2014 г. – 2 134- 15.2‰ или 4.5 % отн. дял**

Общо регистрираните болни от активна туберкулоза за **2016 г.** са 75 или 55.2 на **100 000**, в т.число новооткрити 32, което формира заболеваемост **23,5** на **100 000**.

Сравнителен анализ на новооткритите случаи на туберкулоза

- **2016 г. – област Монтана – 23,5, за РБ –**
- **2015 г. – област Монтана – 26,8, за РБ – 22,0 ‰**
- **2014 г. – област Монтана – 32,0 за РБ – 23,2‰**

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза по форма на заболяването

Форма на заболяването	2016		2015		2014	
	брой	На 100 000	брой	На 100 000	брой	На 100 000
Общо	75	55.2	84	60.8	92	65.5
в т.ч. новооткрити	32	23.5	37	26.8	45	32.0
Туберкулоза на дих. органи	64	47.1	70	50.6	73	52.0
в т.ч. новооткрити		0.0	31	22.4	37	26.3
Туберкулоза на костите и ставите	3	2.2	2	1.4	1	0.7
в т.ч. новооткрити	2	1.5	1	0.7	1	0.7
Туберкулоза на пикочо-половите органи	3	2.2	1	0.7	-	-
в т.ч. новооткрити	2	1.5	1	0.7	-	-
Други форми на активна туберкулоза	5	3.7	11	7.9	18	12.8
в т.ч. новооткрити	1	0.7	4	2.9	7	5.0

Психични заболявания

Анализът на показателите за **2016 г.** показват – регистрирани психични заболявания **4586** случая, което формира **3373,8‰**.

Хоспитализирани през 2016 г. са **1358** случая, или **999,1 на 100 000**, относителният дял на психичните болести от общата хоспитализирана заболеваемост е 3.1 %.

В структурата на заболяванията регистрирани в извънболничната помощ най-много са случаите на афективни разстройства, шизофрения и шизотипни разстройства, невротични разстройства свързани със стрес и соматоформни разстройства, умствена изостаналост и др.

При хоспитализираната заболеваемост водещо място заемат шизофрения и шизотипни разстройства, следвани от умствената изостаналост, невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства.

Болните под диспансерно наблюдение за **2016 г.** – **1641**, което формира – **1218,5** на **100 000** от населението в областта .

2. Рискови фактори, влияещи върху здравето на населението в Област Монтана

Анализът на честотата на някои рискови фактори, асоциирани с хипертоничната болест, мозъчно-съдовата болест и онкологичните заболявания показва, че профилактиката на тези заболявания е изключително тревожна:

- Относителния дял на хипертониците остава трайно висок;
- Нисък социален статус на по-голяма част от населението – безработни, неосигурени;
- Ниска култура на някои социални групи от населението;
- Висока заболеваемост, болестност и леталитет от социално значими болести;

3. Заключение

Област Монтана е една от областите в страната с най-лошо демографско състояние на населението. Съчетано със слабите икономически възможности, един от най-ниските доходи на глава от населението в страната, ниския жизнен потенциал, вътрешна и външна миграция – особено на младото население, слабата икономическа перспектива за развитието и изтичане на квалифицирани специалисти оформят една крайно неблагоприятна картина.

Всичко това налага централната държавна власт да има диференциран подход с оглед разрешаване на демографското състояние и многобройните фактори оказващи пряко влияние на фона, за области като нашата.

4. Състояние на системата за медицинска помощ

4.1. Първична извънболнична медицинска помощ

Областната здравна карта в област Монтана регламентира базисни медицински грижи за населението да се осъществяват от **125** лекари по обща медицина и **132** лекари по дентална медицина, работещи в лекарски практики, разположени равномерно на територията на областта, съгласно Националната здравна карта, действаща за 2016г.

Осигуреност на населението на 10 000 за област Монтана по общини за 2016 г.

Общини	Брой	На 10 000 души
Общо	94	7.0
Берковица	13	7.7
Бойчиновци	5	5.9
Брусарци	2	4.4
Вълчедръм	4	4.5
Вършец	4	5.3

Г.Дамяново	1	4.2
Лом	20	7.8
Медковец	4	10.7
Монтана	33	6.7
Чипровци	4	11.9
Якимово	4	9.8

Видове ЛЗ	2016	2015	2014	2013
Индивидуална практика за ПМП	80	82	83	80
Индивидуална практика за ПДП	115	118	123	126
Групова практика за ПМП	7	7	7	8
Групова практика за ПДП	3	3	3	2

Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Монтана през 2016 г.

Община	Брой лекарски практики по здравна карта		Брой регистрирани практики в РЗИ			
	лекари	дентални	инд. практики		групови практики	
			лекари	дентални	лекари	дентални
Област Монтана	125	132	80	115	36	5
В т.ч. в градовете	75	88	40	93	36	5
В селата	50	44	40	22		
Община Берковица	16	17	15	112		
В т.ч. в градовете	10	12	10	10		
В селата	6	5	5	2		
Община Бойчиновци	9	8	9	3		
В т.ч. в градовете	2	2	2			
В селата	7	6	7	3		
Община Брусарци	5	4	4	2		
В т.ч. в градовете	2	2	2	1		
В селата	3	2	2	1		
Община Вълчедръм	9	9	3	3	2	
В т.ч. в градовете	3	4	1	2	2	
В селата	6	5	2	1		
Община Вършец	7	7	5	5		
В т.ч. в градовете	5	6	3	5		
В селата	2	1	2			
община Г.Дамяново	4	3	4	2		
В т.ч. в градовете						
В селата	4	3	4	2		
Община Лом	23	26	14	31	8	
В т.ч. в градовете	19	23	10	27	8	
В селата	4	3	4	4		
Община Медковец	4	4	4	3		
В т.ч. в градовете						
В селата	34	4	4	3		

Община Монтана	38	46	14	48	26	4
В т.ч. в градовете	30	37	10	47	26	4
В селата	8	9	4	1		
Община Чипровци	5	4	4	2		1
В т.ч. в градовете	3	2	2	1		1
В селата	2	2	2	1		
Община Якимово	5	4	4	4		
В т.ч. в градовете						
В селата	5	4	4	4		

ОПЛ – зачислени за специалност Обща медицина – **20 или 21,3%**
ОПЛ със специалност Обща медицина – **40 или 42,6%**
ОПЛ със специалност Вътрешни болести и Детски болести които имат права по § 95 – **30**
и 4 наети лекари

От направения анализ за разпределението на практиките в градовете и селата, е видно, че от всички амбулатории за извънболнична медицинска помощ 65,5 % са с основен адрес в градовете и 34,5 % в селата. В този смисъл дори при висока обща осигуреност с ОПЛ, в някои от селата липсват трайно пребиваващи ОПЛ. Част от практиките са с втори адрес на общопрактикуващите лекари. Въпреки, че пациентите по този начин имат избран личен лекар в друго населено място, възникват затруднения при достъпа на пациентите до първична медицинска помощ.

Изводи:

- Добра осигуреност с ОПЛ.
- Достатъчност със специалисти денталисти, но съсредоточени само в градовете

Въпреки добрата осигуреност с лекари на населението на Област Монтана към настоящия момент, обезпокояваща е тенденцията, която се наблюдава – нараства средната възраст на практикуващите лекари, включително и поради това, че повечето от тях продължават да осъществяват дейност след пенсионна възраст, както и по причина, че няма оптимално включване на млади лекари в системата. Тази тенденция има отложен във времето негативен ефект.

4.2 Специализирана извънболнична медицинска помощ/СИМП/

Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ по общини за 2016 г.

община	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	ЦДМ	ДКЦ	СМДЛ	СМТЛ	Диализен център
Берковица	4				1				1	
Бойчиновци										
Брусарци										
Вълчедръм										
Вършец	5				1					
Г.Дамяново										
Лом	18	1	1		2		1	2	3	
Медковец										
Монтана	40		13		5	1		4	6	2
Чипровци										
Якимово										
Общо	67	1	14	0	9	1	1	6	10	2

Година	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	ЦДМ	ДКЦ	СМДЛ	СМТЛ
2016	67	1	14	0	9	1	1	6	10
2015	66	1	14	0	9	1	1	6	11
2014	66	1	14	0	9	1	1	6	9
2013	66	2	14	0	9	1	1	6	9

Посещения при специалисти за област Монтана през 2016 г.

	Посещения в амбулаторията					Посещения в домовете
	Всичко	На 1 жител	В това число			
			Деца до 17 г.	Профилактични	От тях деца до 17 г.	
Лекари	268514	1.98	50264	5260	741	1887
Вътрешни болести	18349	0.13	860			42
Гастроентеролози	6628	0.05	123			10
Ендокринолози	15507	0.11	112			2
Кардиолози	44959	0.33	136			44
Ревматолози	479	0.00	16			
Пневмофтизиатри	6173	0.05	152			
Нефролози	3723	0.03	82			
Хематолози	768	0.01	23			
Педиатри	35139	1.59	35139			1344
Хирурзи	14247	0.10	941			9
Ортопедотравматолози	9636	0.07	1121			
Уролози	5296	0.04	182			48
Акушер-гинеколози	21982	0.32	2476	5064	697	165
Инфекционисти	971	0.01	198			
Офталмолози	25450	0.19	3066	196	44	17
Оториноларинголози	9881	0.07	2184			6
Невролози	28387	0.21	669			146
Психиатри	4592	0.03	183			51
Дермато-венеролози	9011	0.07	2050			3
Физиотерапевти	6240	0.05	291			
Други	1096	0.01	260			

Изводи: Специализирана медицинска помощ на територията на област Монтана се осъществява от лечебни заведения за индивидуална и групово практика, МЦ и ДКЦ.

Общият брой специалисти регистрирани и обслужващи населението надвишават утвърдения от НЗК.

Основни проблеми: На областно ниво е налице неравномерно разпределение на лечебните заведения за специализирана извънболнична помощ на територията на отделните общини. В големите общини се осигурява пълен обем дейности с разкрити клинични лаборатории и кабинети за образна диагностика. Това затруднява достъпа на пациентите от по-малките общини до специализирани изследвания и консултации.

4.3 Болнична медицинска помощ

На територията на областта функционират 3 МБАЛ – 1 областна в гр.Монтана и 2 общински в гр. Лом и гр. Берковица; 1 частна многопрофилна болница за активно лечение в гр. Монтана и 1 специализирана болница за рехабилитация в гр. Вършец с общ брой легла – **984**, което е **73.1** на десет хиляди от населението в областта. С най-добра осигуреност на 10 000 от населението са леглата за активно и интензивно лечение – **56.7**, следват леглата за физикална и рехабилитационна медицина - **12,4**, психиатричните легла – **3.2**, продължително лечение – **0.7**

Наличната в областта мрежа от болнични лечебни заведения е в състояние да задоволи най-масовите потребности на населението от болнична помощ. Налице е оптимална обща осигуреност със структури, болнични легла и медицински персонал.

Легла в лечебните заведения за болнична помощ на 31.12.2016 г. по видове

Видове легла	МБАЛ „Д-р Ст. Илиев“ АД гр.Монтана	„МБАЛ Сити клиник Св. Герги“ ЕООД гр.Монтана	МБАЛ „Св.Н.Чудотворец“ ЕООД гр.Лом	„МБАЛ Берковица“ ЕООД гр.Берковица	СБР-НК ЕАД Филиал „Св.Мина“ гр.Вършец	Общоброй легла	Осигуреност на 10 000
Общо	400	147	257	60	120	984	73.1
Анестезиология и интензивно лечение	9	7	6	-	-	22	1.6
Терапевтични легла	198	70	120	24	-	412	30.6
В т.ч.							
Вътрешни болести	22	-	77	14	-	113	8.4
Инфекциозни болести	20	-	13	-	-	33	2.5
Кардиология	35	30	-	-	-	65	4.8
Нервни болести	38	40	30	10	-	118	8.8
Нефрология и диализа	18	-	-	-	-	18	1.3
Пневмология и фтизиатрия	65	-	-	-	-	65	4.8
Хирургични легла	101	50	50	10	-	211	15.7
В т.ч.							
Ортопедия и травматология	19	-	12	-	-	31	2.3
Очни болести	10	-	-	-	-	10	0.7
Урология	10	-	-	-	-	10	0.7
Ушно-носогърлени болести	10	-	6	-	-	16	1.2
Хирургия	52	50	32	10	-	144	10.7
Педиатрични	39		15	14		68	5.0
В т.ч.							
Детски болести	25	-	15	14	-	54	4.0
Неонатология	14	-	-	-	-	14	1.0
Акушеро-гинекологични	23		16	12		51	3.8
В т.ч.							
Акушерство	8	-	6	4	-	18	1.3
Гинекология	7	-	10	8	-	25	1.9
Патологична бременност	8	-	-	-	-	8	0.6
Други	30	20	50		120	220	16.3
В т.ч.							
Психиатрия	13	-	30	-	-	43	3.2
Физикална и рехабилитационна медицина	17	20	10	-	120	167	12.4
Продължително лечение	-	-	10	-	-	10	0.7
Структури без легла							

Спешна медицина	1									
Клинична лаборатория	1			1	1					
Микробиологична лаборатория	1			1	1					
Трансфузионна хематология	1			1						
Образна диагностика	1			1	1					
Обща и клинична патология	1			1						
Съдебна медицина	1									

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения

Видове заведения	2016										
	Ср. брой легла	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени легло дни	Използваемост на леглата		Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
							дни	%			
МБАЛ	717	33114	32398	659	33399	176673	246	67	46.0	5.29	1.99
МБАЛ гр.Монтана	400	18924	18461	419	19086	94792	237	65	48	4.97	2.22
МБАЛ гр.Лом	257	11696	11455	225	11800	70046	286	78	48	5.94	1.93
МБАЛ гр.Берковица	60	2494	2482	15	2513	11835	197	54	42	4.71	0.60
Специализирани болници	120	7162	7162	0	7162	51060	426	117	60	7.13	0.00
СБР НК гр.Вършец	120	7162	7162	0	7162	51060	426	117	60	7.13	0.00
Частни лечебни заведения	147	4133	4095	21	4138	19206	171	47	37	4.64	0.51
МБАЛ „Сити-клиник - Свети Георги“ ЕООД гр. Монтана	147	4133	4095	21	4138	19206	171	47	37	4.64	0.51

Изводи: Основните показатели за дейността на стационарите – използваемост, оборот, среден престой и леталитет се запазват през последните години в сравнително добри стойности, с изключение на показателя „използваемост на леглата“ в МБАЛ Берковица.

Показателите за дейността на МБАЛ „Сити-клиник - Свети Георги“ ЕООД гр. Монтана са отразени на база пълен капацитет 147 легла. Лечебното заведение има Разрешение за осъществяване на лечебна дейност № МБ – 324/02.04.2015 г с допълнително 87 легла.

4.4 Спешна медицинска помощ

Структура и организация на спешната медицинска помощ в областта се осъществява от ЦСМП гр.Монтана с 6 филиала /ФСМП - Монтана, Лом, Берковица, Вършец, Вълчедръм и Чипровци/. През **2016 г.** са изпълнени **13891** повиквания, които са с 52 случаи по-малко от 2015 г., от тях за спешна медицинска помощ са – **11588** или **83,4%**, за неотложна мед.помощ – **2001** или **14.4%**, за санитарен транспорт - **302** или **2.2%**.

През **2016 г.** общият брой обслужени пациенти е **32299** от тях деца от **0-17 г.** – **4273** или **13.2 %**.

В сравнение с 2015 г. общия брой на обслужените пациенти е увеличен с **527** случаи, а на деца до 17 г. е намалял с **238** случаи.

Основни проблеми:

- Текучество на лекари, както и малък брой лекари със специалност с тенденция до кадрова криза;
- Голям брой неотложни повиквания, прегледи, транспорт, особено от селата, където няма осигурено 24 часово наблюдение от ОПЛ.

Показател	Брой
Амбулаторни прегледи	18970
Изпълнени повиквания - общо, от тях – за спешна медицинска помощ	13891
- за неотложна медицинска помощ	11588 или 83,4% от изпълнените повиквания
- за санитарен транспорт	2001 или 14,4% от изпълнените повиквания 302 или 2.2 % от изпълнените повиквания
Общ брой обслужени пациенти, от тях – брой деца 0-17 г.	32299
Персонал – общ брой /физически лица на основен договор/ от тях: - лекари	4273 или 13.2% от общо обсл. пациенти
- фелдшери	157
- медицински сестри	25
- акушерки	43
- друг персонал	13
Транспортни средства – линейки и леки коли	3
	73
	21 в т.ч в движение 16 бр.

В Спешно отделение към МБАЛ – АД гр.Монтана за 2016г. са обслужени **16 069** лица , от тях са хоспитализирани **7361** лица, което прави **45.8 %** от обслужените лица.

5. Осигуреност на регионалната здравна мрежа с човешки ресурси

Осигуреност с медицински специалисти в областта – През **2016** година лекарите в област Монтана са **399 /физически лица на основен трудов договор/**. Най-висока осигуреност на населението има с **общопрактикуващи лекари - 7,0** на десет хиляди от населението. Следват **хирурзи – 2,2** на десет хиляди, **кардиолози и анестезиолози – 1,6, невролози и педиатри – 1,5** на десет хиляди.

Обезпеченост с **лекари по дентална медицина е 94 или 7,0** на десет хиляди. Специалистите по „Здравни грижи” са **866**, които представляват **63,7** на десет хиляди души, а медицинските сестри – **569** или **41,9** на десет хиляди.

Медицински персонал в лечебните заведения в Област Монтана към 31.12

Медицински персонал	2016 г.	2015 г.	2014 г.	2013 г.	2012 г.
	брой				
Лекари	399	378	387	396	408
Лекари по дентална медицина	94	93	97	100	104
Фармацевти	82	85	81	81	72
Специалисти по здравни грижи	866	845	874	873	884
В т.ч. :					
фелдшери	107	111	120	122	135
акушерки	62	63	66	64	63
медицински сестри	569	537	555	552	591
лаборанти (клинични и рентгенови)	79	76	76	77	75
рехабилитатори	24	28	25	26	25
масажисти	2	2	2	2	2
зъботехници	18	18	16	18	18
инструктори по лечебно хранене	5	5	7	5	4
помощник-фармацевти	38	39	37	37	45
Друг персонал	755	733	738	736	797

Лекари по специалности – общо

Видове специалности	2016 г.		2015 г.		2014 г.	
	брой	на 10 000 от населението	брой	на 10 000 от населението	Брой	на 10 000 от населението
Лекари - всичко	399	29,6	378	27,6	387	27,8
в т.ч. Вътрешни болести	14	1,0	18	1,3	18	1,3
Кардиолози	21	1,6	11	0,8	14	1,0
Пневмофтизиатри	13	1,0	13	0,9	10	0,7
Ендокринолози	5	0,4	4	0,3	5	0,4
Гастроентеролози	6	0,5	4	0,3	5	0,4
Нефролози	4	0,3	6	0,4	5	0,4
Хематолози	1	0,1	1	0,1	1	0,1
Анестезиолози	21	1,6	17	1,2	16	1,1
Хирурзи общо	29	2,2	17	1,2	18	1,3
<i>В т.ч.</i>						
- <i>Детска</i>	2	0,2	1	0,1	1	0,1
- <i>Гръдна</i>	1	0,1	1	0,1	1	0,1
- <i>Съдова</i>	2	0,2	-	-	-	-
- <i>Медицинска онкология</i>	1	0,1	2	0,1	1	0,1
Инфекциозни болести	5	0,4	5	0,4	5	0,4
Акушер-гинеколози	18	1,3	19	1,4	16	1,1
Педиатри	20	1,5	17	1,2	19	1,4
Офталмолози	5	0,4	7	0,5	7	0,5
Оториноларинголози	7	0,5	7	0,5	7	0,5
Невролози	20	1,5	19	1,4	22	1,6
Психиатри	5	0,4	4	0,3	4	0,3
Уролози	6	0,5	5	0,4	5	0,4
Дерматовенеролози	5	0,4	4	0,3	5	0,4
Образна диагностика	7	0,5	10	0,7	8	0,6
Физиотерапевти	8	0,6	11	0,8	8	0,6
Лабораторни лекари	10	0,7	8	0,6	8	0,6
Ортопедо-травматолози	8	0,6	9	0,7	8	0,6
ОПЛ	94	7,0	98	7,1	100	7,2
Други	67	5,0	64	4,7	73	5,2

6. Икономически показатели за дейността на лечебните заведения за болнична помощ

Показатели	Стойност на един преминал болен	Стойност на един леглоден	Стойност на един лекарствен ден	Стойност на един храноден
МБАЛ „Д-р Ст. Илиев“ АД гр.Монтана				
2012	719,21	128,95	17,42	2,23
2013	688,52	126,39	17,26	2,65
2014	693,35	131,69	16,13	2,21
2015	714,12	143,72	15,36	1,95
2016	712,02	143,00	15,38	1,79
МБАЛ „Свети николай Чудотворец“ ЕООД гр. Лом				
2012	602,18	108,66	11,46	2,03
2013	605,05	112,40	9,8	2,33
2014	640,60	119,01	17,53	1,91
2015	642,91	113,70	16,75	1,82
2016	680,08	114,88	18,10	1,78
„МБАЛ Берковица“ ЕООД гр. Берковица				
2012	521,79	96,81	9,32	1,06
2013	489,30	91,59	9,25	1,11
2014	524,82	100,87	8,98	1,14
2015	540,60	105,74	9,27	1,17
2016	509,25	107,36	8,76	1,31
МБАЛ „Сити-клиник - Свети Георги“ ЕООД гр. Монтана				
2012	357,31	59,74	4,30	2,10
2013	328,25	60,56	6,74	3,05
2014	482,10	76,52	8,88	3,57
2015	463,16	85,63	6,42	5,67
2016	779,31	232,79	23,37	8,12
СБР-НК ЕАД Филиал „Свети Мина“ гр. Вършец				
2012	356,89	45,83	0,01	5,25
2013	279,89	36,87	0,02	5,24
2014	312,81	57,35	0,01	4,87
2015	268,55	43,07	0,01	5,17
2016	257,08	36,03	0,01	4,87